

Yttrande

2026-03-13

Ärende.nr: SLK-2025-00943

Yttrande angående – Motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg

Yttrandet

Sverigedemokraterna ser positivt på initiativ som syftar till att förbättra kapaciteten i kollektivtrafiken och samtidigt skapa goda förutsättningar för elever i Göteborgs skolor. Frågan om skolstartstidernas påverkan på såväl elevers hälsa och studieresultat som kollektivtrafikens belastning är viktig och förtjänar att belysas noggrant.

Samtidigt kvarstår flera frågetecken i det analys som presenterats i ärendet. Den analys som redovisas av stadsmiljöförvaltningen fokuserar huvudsakligen på resor inom verksamhetsområdet Serviceresor. Dessa resor utgör endast en begränsad del av det totala morgonresandet i kollektivtrafiken, vilket gör det svårt att bedöma i vilken utsträckning en senarelagd skolstart faktiskt skulle minska den samlade trängseln.

Det finns också en risk att en senare skolstart inte minskar morgonträngseln utan snarare förskjuter belastningen till andra tider, särskilt mellan kl. 08.00 och 09.00 då många arbetsresor sker. Även effekterna på eftermiddagens trafik är osäkra och kan potentiellt skapa nya trafiktoppar. Dessa aspekter behandlas endast översiktligt i analysen.

Vi noterar också att de ekonomiska effekter som lyfts fram, exempelvis effektivare fordonsanvändning och lägre kostnad per resa, i huvudsak presenteras som bedömningar snarare än som kvantifierade analyser.

Vidare behöver konsekvenser för elevers och familjers vardag beaktas, exempelvis hur förändrade skolstartstider kan påverka fritidsaktiviteter, resmönster och möjligheten att samordna skolresor med vårdnadshavares arbetstider. Internationell forskning pekar visserligen på möjliga hälsofördelar med senare skolstart för ungdomar, men erfarenheter från många länder visar också att organisatoriska faktorer såsom schemaläggning, lokalanvändning, kollektivtrafikens tidtabeller och samordning med arbetslivets tider kan göra sådana förändringar svåra att genomföra i praktiken.

Mot denna bakgrund anser vi att det finns ett behov av ett mer heltäckande kunskapsunderlag. En utredning i samverkan mellan Grundskolenämnden, Utbildningsnämnden och Västtrafik kan ge en bredare analys av hur förändrade skolstartstider skulle påverka kollektivtrafikens belastning, elevers studieresultat samt organisatoriska och ekonomiska förutsättningar.

Yttrande

L

2026-03-09

Ärende 24

Yttrande angående – Motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg

Frågan om den optimala starttiden för högstadie- och gymnasieelever är återkommande i skoldebatten och lyfts regelbundet i motioner och yrkanden i olika kommuner. Erfarenheten är dock att diskussionerna ofta landar i att skolstarten fortsatt ligger omkring kl. 08.00–08.20. Ett skäl är att en senare start inte nödvändigtvis leder till mer sömn för eleverna. Erfarenheter visar att många elever i stället förskjuter sina dygnsrytmer motsvarande tid längre in på natten, vilket gör att den förväntade sömnvinsten uteblir.

En annan viktig utgångspunkt är att alla huvudmän är skyldiga att följa den nationellt fastställda timplanen. Om skolstarten senareläggs behöver motsvarande undervisningstid i stället läggas senare på eftermiddagen. Detta kan innebära att elever slutar senare, vilket kan försvåra deltagande i fritidsaktiviteter och föreningsliv samt påverka möjligheten att hinna med skolarbete på kvällstid. En senare sluttid kan också innebära att elever i större utsträckning reser i mer belastad kollektivtrafik under eftermiddagen.

Förutsättningarna skiljer sig dessutom mellan grundskola och gymnasieskola. Elever i grundskolan går oftast i skola nära bostaden, medan många gymnasieelever har längre resvägar. På gymnasieskolorna i Göteborg finns dessutom en stor andel elever från andra kommuner i regionen, vilket gör resvägsfrågan särskilt relevant. Tydliga morgonrutiner, såväl på högstadiet som gymnasiet, är viktiga för studiero och närvaro. Att komma upp i tid, äta frukost och börja dagen strukturerat är tydligt kopplat till bättre koncentration och studieresultat.

Gymnasieskolans organisation är också mer komplex än grundskolans, med många olika program, inriktningar och kursval. Schemalaggningen påverkas bland annat av tillgången till specialsalar, verkstäder och idrottshallar som redan i dag används under stora delar av dagen av både gymnasie- och vuxenutbildning. Inom yrkesprogrammen finns dessutom omfattande investeringar i maskiner och annan utrustning som behöver användas effektivt under hela skoldagen. För de elever som läser en

elitidrottsutbildning är träning tidigt på morgonen en förutsättning för att få skoldagen och den övriga träningen med sin klubb på eftermiddag/kväll att gå ihop. Många yrkesutbildningar innehåller också arbetsplatsförlagt lärande, där arbetsplatsernas arbetstider ofta börjar runt kl 7.

Slutligen ansvarar rektor för skolans inre organisation och har mandat att besluta om start- och sluttider. Att genom politiska beslut begränsa denna möjlighet, exempelvis genom att ange att undervisning inte får starta före kl. 09.00, riskerar att försvåra skolornas möjligheter att planera verksamheten utifrån timplan, lokalförutsättningar, personalens arbetstid och elevernas behov

Yrkande
2026-03-13

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet

Nr 23

Yrkande angående – Motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg anses besvarad.

Yrkandet

Senarelagd skolstart kan ha en positiv påverkan på skolelevernas välmående och förmåga att ta till sig undervisningen men detta är inte något vi ser behov av att utreda och införa på kommuncentral nivå. Försök med senarelagd skolstart pågår redan och följeforskas, exempelvis i Borås Stad, så det finns möjligheter att hämta erfarenheter ifrån omvärlden.

Rektor har ett långtgående ansvar för sin inre organisation och tid för skolstart varierar redan idag för olika skolor och olika klasser. Vi anser att det är klokt även fortsättningsvis att låta varje enskild rektor ha mandat och möjlighet att anpassa schemaläggning och tider för att på bästa sätt få ihop verksamheten.

Rektorer som vill förändra start- och sluttider för skoldagen kan redan idag göra detta. Det är viktigt att forskningsresultat om senarelagd skoldag då tas i beaktande och att det är behoven hos eleverna och personalen i Göteborg som står i fokus för eventuella förändringar.

Yrkande

Moderaterna, Demokraterna, Kristdemokraterna

2026-02-25

Yrkande angående – Motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) angående senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Att bifalla motionen

Yrkandet

Motionen belyser på ett tydligt och väl underbyggt sätt hur en senarelagd skolstart kan bidra till minskad trängsel i kollektivtrafiken, en förbättrad arbetsmiljö för elever samt bättre förutsättningar för lärande och psykisk hälsa. Förslaget ligger i linje med både aktuell forskning och behovet av att skapa en mer hållbar och fungerande stad.

Genom att anpassa skolstarten efter ungas naturliga förutsättningar och biologiska dygnsrytm skapas bättre villkor för koncentration, studiero och kunskapsinhämtning. En senare starttid kan minska stress, stärka den psykiska hälsan och i förlängningen bidra till förbättrade skolresultat. Det är därmed en reform som förenar folkhälsa, utbildningskvalitet och samhällsplanering i ett och samma grepp.

En utredning, i samverkan med berörda nämnder och Västtrafik, är därför ett rimligt och ansvarsfullt första steg. Den bör ge ett gediget underlag kring effekter på kollektivtrafikens belastning, skolresultat samt organisatoriska och ekonomiska konsekvenser.

Samtidigt är det viktigt att tydliggöra ansvarsfördelningen inom skolans organisation. Rektor har enligt skollagen ansvar för och äger skolans inre organisation, vilket innebär att eventuella förändringar av starttider måste ske med respekt för rektors mandat och lokala förutsättningar.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-02-02

Ärendenummer SLK-2025-00943

Handläggare

Joacim Englund

Telefon: 031-368 02 11

E-post: joacim.englund@stadshuset.goteborg.se

Motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg

Motionen

Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) föreslår att kommunfullmäktige ger grundskolenämnden och utbildningsnämnden i uppdrag att i samverkan med Västtrafik utreda möjligheten att senarelägga skolstarten till tidigast kl 09.00 för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg. I uppdraget ska även en utredning ingå som ska inkludera en analys av effekterna på kollektivtrafikens belastning och elevernas resultat. Motionärerna motiverar förslaget med att en senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever har flera fördelar. Det kan avlasta kollektivtrafiken under de mest intensiva morgontimmarna och minska trängseln vilket ökar tryggheten och minskar stress för elever och kollektivtrafikanter. Det kan ge ungdomar bättre förutsättningar för lärande genom anpassning till deras naturliga dygnsrytm. Det kan skapa en mer hållbar och trygg skolmiljö där både fysisk och psykisk hälsa främjas.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till grundskolenämnden, utbildningsnämnden och ungdomsfullmäktige för yttrande. Motionen är även remitterad till stadsbyggnadsnämnden och stadsmiljönämnden för kännedom och eventuellt yttrande. Remissyttrandena i sin helhet finns som bilagor till detta tjänsteutlåtande.

Remissinstans	Beslut
Grundskolenämnden	Tillstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.
Utbildningsnämnden	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande Yrkande M, D och KD Omröstning

Stadsbyggnadsnämnden	Tillstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.
Stadsmiljönämnden	Tillstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.
Ungdomsfullmäktige	Anses besvarad

Remissinstansernas överväganden

Grundskolenämnden ser att det finns studier som pekar på att en senare skolstart kan vara positiv för tonåringars psykiska välbefinnande och skolprestationer. Nämnden anser därför att det är motiverat att utreda möjligheten att senarelägga skolstarten. Nämnden påpekar att det är rektor på respektive skola som ansvarar för schemaläggning av elevernas och lärarnas undervisningstid. En senare skolstart kan enligt nämnden innebära att skoldagen förskjuts vilket i sin tur kan komma att påverka elevernas fritidsaktiviteter och familjesituation på ett negativt sätt. Detta behöver undersökas mer djupgående vid en eventuell utredning. Grundskolenämnden anser inte att det faller inom nämndens ansvarsområde att analysera effekterna på kollektivtrafikens belastning. Nämnden bedömer dock att det behöver ske en samverkan med berörda aktörer vid en eventuell utredning om en senare skolstart.

Utbildningsnämnden ser stora organisatoriska, praktiska och ekonomiska utmaningar med en generell senareläggning av skolstarten för gymnasieskolans elever och avstyrker motionen. Nämnden framhåller att gymnasieskolans utformande, där elever har rätt att välja kursutformning, utbildningsinnehåll och inriktning, kräver flexibla tider med både tidiga och sena start- och sluttider. Utbildningsnämnden pekar på att det redan idag finns schematekniska utmaningar vad gäller undervisningssalar och lärares undervisningstid och att en senareläggning av skolstarten skulle innebära ytterligare svårigheter. Ur ett elevperspektiv ser nämnden att en generell senareläggning av skolstarten skulle riskera att medföra negativa konsekvenser för olika elevgrupper. Utbildningsnämnden påtalar även att cirka hälften av Göteborgseleverna finns inom fristående gymnasieskolors regi där Göteborgs Stad inte har någon möjlighet att påverka elevernas skolstart.

Stadsbyggnadsnämnden ställer sig positiv till att det genomförs en utredning om senarelagd skolstart men bedömer att nämnden bör ges en tydlig och aktiv roll i arbetet. Stadsbyggnadsnämndens medverkan anges vara nödvändig för att de trafikala konsekvenserna och den potentiella nyttan av förändrade skolstartstider kan analyseras ur ett helhetsperspektiv. Stadsbyggnadsnämnden påtalar att arbetet med att utveckla kollektivtrafikens kapacitet bedrivs inom ramen för Målbild Koll2035. Nämnden bedömer att frågan om skolstartstider ligger i linje med målbilden och att den kan integreras i dess pågående planeringsarbete.

Stadsmiljönämnden har genomfört en analys av hur en eventuell senareläggning av skolstarten skulle påverka trafikflödet, fordonsanvändningen och den operativa planeringen inom verksamhetsområde Serviceresor. Analysen visar att en senare skolstart kan bidra till minskad belastning i högtrafiken på morgonen, ökad punktlighet och

effektivare användning av fordonsresurser. Utifrån de positiva effekter som nämnden bedömer att en senarelagd skolstart kan medföra anser nämnden att det är motiverat att genomföra den utredning som föreslås i motionen och tillstyrker förslaget.

Ungdomsfullmäktige ser för- och nackdelar med en längre sovmorgon. En längre sovmorgon skulle kunna vara positivt för elever men ungdomsfullmäktige poängterar att det i så fall är viktigt att skoldagen inte blir längre. Att skoldagen skulle sluta senare skulle enligt ungdomsfullmäktige kunna innebära att elever missar fritidsaktiviteter och att de träffar sin familj och vänner mindre. Att sluta senare skulle också kunna innebära att elever hamnar i rusningstrafik vilket i så fall skulle innebära att en senarelagd skolstart inte löser problemet med trängsel. I ungdomsfullmäktige lyfts även synpunkter om att en senarelagd skolstart inte skulle lösa den problembild som finns med stress och psykisk ohälsa bland elever. I stället framförs synpunkter om att det borde satsas mer på bättre skolmat, fler elevhälsoteam, kuratorer och annan personal som kan jobba förebyggande. Om beslut fattas att genomföra en utredning anser ungdomsfullmäktige att det är viktigt att bjuda in unga så att ungas röster och perspektiv blir en del av utredningen. Ungdomsfullmäktige vill bjudas in att vara med i en eventuell utredning.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En senarelagd skolstart kan innebära ökade kostnader för måltider, skolpersonal och lokaler. Vid en eventuell utredningen behöver dessa kostnader undersökas mer ingående. Likaså behöver kostnader för skolskjuts undersökas utifrån en lokal kontext. Här behöver befintliga kollektivtrafikavtal och andra avtal rörande skolskjuts beaktas samt kostnader relaterat till samordning och planering av trafikrutter.

En senarelagd skolstart kan få konsekvenser för bland annat nyttjande av fordon, verkstäder och specialsalar som krävt stora investeringar och som redan är hårt schematekniskt belastade.

En utredning som inkluderar en analys av vilka effekter en senarelagd skolstart får för kollektivtrafikens belastning kommer att kräva personella resurser samt tekniska förutsättningar. Kostnaden för inköp av data kan komma att uppgå till mellan 50 000 och 200 000 kronor.

En senareläggning av skolstarten kan medföra positiva ekonomiska effekter för verksamhetsområde Serviceresor på både kort och lång sikt. En mer utspridd trafik över morgonen ger möjlighet att utföra fler resor inom den upphandlande trafiken vilket sänker kostnaden per resa och minskar risken för förseningar.

Bedömning ur ekologisk dimension

En senare skolstart kan bidra till att sprida ut morgontrafiken vilket i sin tur kan medföra minskade utsläpp. Om en senarelagd skolstart resulterar i fler turer och att elever i högre grad skjutsas av sina vårdnadshavare finns det en risk för negativa effekter.

Förutsatt att en senarelagd skolstart frigör kapacitet och att resandet blir mer utjämnat över morgonens mest hektiska timmar kan det hållbara resandet öka. En minskning av trafiktoppar i morgontrafiken kan ge viss positiv effekt på energianvändning och klimatpåverkan. En effektivare användning av fordon inom serviceresor bidrar till minskad miljöpåverkan och ett mer resurseffektivt trafikupplägg per resa.

Bedömning ur social dimension

Studier visar på att en senare skolstart kan ha positiva effekter på skolprestation och psykisk hälsa. Dock finns en risk att skolans inre organisation påverkas samt att en förskjutning av skoldagen kan påverka elevernas fritidsaktiviteter och familjesituation på ett negativt sätt. I en eventuell utredning behöver en mer djupgående bedömning göras utifrån vad som är förenligt med barnens bästa. Elevernas åsikter behöver inhämtas i frågan.

En senarelagd skolstart riskerar att påverka de elever negativt som har ett stort omsorgsbehov, elever med lång resväg till och från skolan, elever på elitidrottsutbildningar, elever som läser modersmål, omläsningskurser eller grundskoleämnen, samt alla elevers möjlighet till fritidsaktiviteter och skolarbete på kvällstid. Flexibla start- och sluttider kan möjliggöra elevers rätt att välja kursutformning, utbildningsinnehåll och inriktning.

Om fler unga väljer de aktiva färdssätten att gå och cykla till skolan kan effekten vara positiv för både ungas hälsa och prestation i skolan. Högstadie- och gymnasieelevers möjligheter att resa aktivt ser olika ut. En senarelagd skolstart kan medföra att skoldagen avslutas senare vilket i sin tur kan komma att påverka elevernas möjligheter att delta i fritidsaktiviteter och att upprätthålla sociala relationer utanför skolan.

Sammantaget kan förslaget bidra till förbättrad social hållbarhet genom ökad punktlighet, trygghet och tillgänglighet inom serviceresor. Minskade förseningar kan även bidra till bättre förutsättningar för elevernas koncentration och studieresultat.

Stadsledningskontorets överväganden

Vid ett eventuellt beslut om att bifalla motionen är det stadsledningskontorets bedömning att förslaget utredningsuppdrag bör riktas till grundskolenämnden och utbildningsnämnden i samverkan med stadsbyggnadsnämnden och stadsmiljönämnden.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor som utgör beslutsunderlag

1. Motionen
2. Grundskolenämndens handlingar 2025-12-16 § 195
3. Utbildningsnämndens handlingar 2026-01-20 § 10
4. Stadsbyggnadsnämndens handlingar 2025-12-16 § 773
5. Stadsmiljönämndens handlingar 2025-12-19 § 267
6. Ungdomsfullmäktiges handlingar 2025-11-19

Handling 2025 nr 173

Motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg

Göteborgs morgontrafik har nått bristningsgränsen. Varje vardagsmorgon drabbas tusentals göteborgare av ett kollektivtrafiksystem som inte håller måttet. Överfulla bussar och människor lämnas kvar på hållplatser i frustration och kyla. Elever, arbetstagare och andra resenärer trängs i ett redan överbelastat system, vilket skapar förseningar, otrygghet och stress. Köerna växer och trafiken i centrala Göteborg är i många delar fullständigt kaotisk. Det här är inte värdigt en stad som vill kalla sig hållbar, modern och fungerande.

Vi måste våga tänka nytt och smart. Ett konkret och genomförbart steg är att senarelägga skolstarten för högstadie- och gymnasieelever. Genom att sprida ut resandet kan vi avlasta kollektivtrafiken under de mest pressade morgontimmarna. Minskad trängsel ökar tryggheten för både elever och andra resenärer och minskar trycket på vägnätet och minskar risken för trafikrelaterade förseningar.

Men detta är mer än en trafikåtgärd, det är också en investering i våra ungas hälsa och framtid.

Vetenskapen är tydlig: Ungdomar efter puberteten behöver mer sömn och de har en biologisk förskjuten dygnsrytm som gör dem trötta senare på kvällen och alerta senare på morgonen. Trots det förväntas de idag prestera i klassrummet klockan 08:00, ofta efter att ha tagit sig dit genom en kaosartad morgonpendling. Studier har visat att en skolstart vid 9 eller 10-tiden istället kan leda till bättre fokus, högre betyg och minskad stress bland eleverna.

Internationella studier visar att när skolstarten skjuts fram en timme sover elever i snitt 45 minuter längre, inte för att de går och lägger sig senare, utan för att de faktiskt får den sömn de behöver. Det ger tydliga resultat: bättre betyg, bättre mående och minskad stress. Enligt Nationellt Centrum för Suicidforskning och Prevention (NASP) kan till och med en halvtimmes extra sömn minska risken för depression och självmordstankar med upp till tio procent.

Genom att senarelägga skolstarten för dessa årskurser kan vi:

- Avlasta kollektivtrafiken under de mest intensiva morgontimmarna och minska trängseln vilket ökar tryggheten och minskar stress för elever och kollektivtrafikanter
- Ge ungdomar bättre förutsättningar för lärande genom anpassning till deras naturliga dygnsrytm.
- Skapa en mer hållbar och trygg skolmiljö där både fysisk och psykisk hälsa främjas.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

Grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att i samverkan med Västtrafik utreda möjligheten att senarelägga skolstarten (tidigast kl. 09.00) för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg. I uppdraget skall även en utredning ingå som skall inkludera en analys av effekterna på kollektivtrafikens belastning och elevernas skolresultat.

Hampus Magnusson (M)

Sofie Gyllenwaldt (M)

Hakan Önal (M)

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2025-12-16

§ 195 Ärendenummer GSF-2025-03668

Yttrande över motion om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever

Beslut

Grundskolenämnden tillstyrker motionen om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-11-07, som sitt yttrande.

Ärendet

Grundskolenämnden ska yttra sig över en motion från Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om att grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att i samverkan med Västtrafik utreda möjligheten att senarelägga skolstarten (tidigast kl.09.00) för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg. I uppdraget skall även en utredning ingå som skall inkludera en analys av effekterna på kollektivtrafikens belastning och elevernas skolresultat. Grundskolenämnden ska yttra sig senast den 31 januari 2026.

Handlingar

1. Grundskoleförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-11-07
2. Motion från Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg.

Yrkanden

Ante Brännholm (V), Jessica Blixt (D), Nicklas Gretzer (M), Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) och Dario Espiga Corbo (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om grundskolenämnden kan besluta i enlighet med förvaltningens förslag och finner bifall.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-11-07

Ärendenummer GSF-2025-03668

Handläggare

Anna Enholm Jakobsson

E-post

anna.enholm.jakobsson@grundskola.goteborg.se

Yttrande över motion om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

Grundskolenämnden tillstyrker motionen om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-11-07, som sitt yttrande.

Sammanfattning

Grundskolenämnden ska yttra sig över en motion från Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om att grundskolenämnden och utbildningsnämnden ska ges i uppdrag att i samverkan med Västtrafik utreda möjligheten att senarelägga skolstarten (tidigast kl.09.00) för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg. I uppdraget ska även en utredning ingå som inkluderar en analys av effekterna på kollektivtrafikens belastning och elevernas skolresultat.

Förvaltningen tillstyrker förslaget om att utreda möjligheten att senarelägga skolstarten för högstadieelever. Förvaltningen anser att det är motiverat utifrån att det finns studier som pekar på att det finns fördelar med en senare skolstart som förbättrar både det psykiska välbefinnandet och skolprestationerna bland tonåringarna. Däremot finns det andra områden, utöver effekter på elevernas skolresultat, som behöver undersökas i en eventuell utredning. Rektor ansvarar för den inre organisationen på sin enhet med ansvar för att elever ska få den garanterande undervisningstiden i ämnena som utgår från timplanen. En senare skolstart kan även innebära att undervisningen behöver pågå längre under en dag vilket till exempel kan påverka elevernas fritidsaktiviteter och familjesituation på ett negativt sätt. Även det behöver undersökas vid en eventuell utredning.

Grundskoleförvaltningen anser dock att det inte faller inom nämndens ansvarsområde att analysera effekterna på kollektivtrafikens belastning, då detta inte är en del av verksamhetsuppdraget. Förvaltningen bedömer att en samverkan med berörda aktörer i ärendet behöver ske vid en eventuell utredning om en senare skolstart.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En senare skolstart för högstadieelever kan innebära ökade kostnader för eventuellt extra måltider, skolpersonal och lokaler. Vid en eventuell utredning behöver dessa kostnader undersökas mer ingående. Även eventuella kostnader för skolskjuts behöver undersökas mer djupgående och utifrån en lokal kontext. Inom denna aspekt behöver befintliga

kollektivtrafikavtal och andra avtal knutet till skolskjuts beaktas samt kostnader relaterat till samordning och planering av trafikrutter.

Bedömning ur ekologisk dimension

Högstadiееleverna är en del av kollektivtrafikens resenärer samtidigt som vissa har anordnad skolskjuts via buss och taxi. Utifrån en ekologisk dimension kan en senare skolstart bidra till att sprida ut morgontrafiken vilket kan generera positiva effekter såsom minskade utsläpp, exempelvis att behovet av turer minskar under de mest intensiva morgontimmarna samt att det blir en ökad nyttjande av gång- och cykelväg. Däremot finns även en risk för motsatta och negativa effekter, såsom fler insatta turer samt att elever i högre grad skjutsas av sina vårdnadshavare.

Bedömning ur social dimension

De målgrupper som påverkas av förslaget är elever, vårdnadshavare, rektorer, skolpersonal, kollektivtrafiken och skolskjuts. Inom Göteborgs Stads organisation är det framför allt grundskoleförvaltningen, utbildningsförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen och stadsmiljöförvaltningen som påverkas av förslaget.

Bedömning av barnets bästa

Studier visar att en senare skolstart på morgonen gör att tonåringar får mer sömn samt har positiva effekter på skolprestation och psykisk hälsa. Däremot finns det en risk med att skolans inre organisation påverkas. En senare skolstart kan göra att skoldagen slutar senare vilket kan påverka elevernas fritidsaktiviteter och familjesituation på ett negativt sätt. Vid en eventuell utredning om en senare skolstart kommer en mer djupgående utredning och bedömning behöver göras utifrån vad som är förenliga med barnens bästa. Elevernas åsikter behöver inhämtas via till exempel dialog med elevrepresentanter på skolor.

Samverkan

Information på förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 8 december 2025.

Bilagor

1. Motion från Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie-och gymnasieelever i Göteborg.

Ärendet

Grundskolenämnden ska yttra sig över en motion från Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om att grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att i samverkan med Västtrafik utreda möjligheten att senarelägga skolstarten (tidigast kl.09.00) för högstadie-och gymnasieelever i Göteborg. I uppdraget skall även en utredning ingå som skall inkludera en analys av effekterna på kollektivtrafikens belastning och elevernas skolresultat.

Grundskolenämnden ska yttra sig senast den 31 januari 2026.

Beskrivning av ärendet

Motionärerna menar att Göteborgs morgontrafik har nått bristningsgränsen och beskriver bland annat att elever, arbetstagare och andra resenärer trängs i ett redan överbelastat system, vilket skapar förseningar, otrygghet och stress.

Motionärerna menar beskriver att genom en senareläggning av skolstarten för högstadiet:

- kan kollektivtrafiken avlastas under de mest intensiva morgontimmarna och minska trängseln vilket ökar tryggheten och minskar stress för elever och kollektivtrafikanter.
- ges ungdomar bättre förutsättningar för lärande genom anpassning till deras naturliga dygnsrytm.
- skapas en mer hållbar och trygg skolmiljö där både fysisk och psykisk hälsa främjas.

Motionärerna hänvisar till studier som bland annat visar att ungdomar efter puberteten behöver mer sömn och att en skolstart vid 9- eller 10-tiden kan leda till bättre fokus, högre betyg och minskad stress bland eleverna. Studierna visar också att en halvtimmes extra sömn till och med kan minska risken för depression och självmordstankar med upp till tio procent.

Tidigare studier och erfarenheter gällande senare skolstart

Flera internationella studier visar att en senare skolstart på morgonen gör att ungdomar får mer sömn samt har positiva effekter på skolprestation och psykisk hälsa. Studierna visar bland annat att ungdomar mellan 13–18 år behöver 8–10 timmars sömn per dygn. Samt att den biologiska sömnrhythmen förskjuts vid tonåren som innebär att tonåringar är vakna längre på kvällar och somnar senare och blir då mer alerta senare på morgonen. Av tidiga skolstartstider (vanligtvis kl. 08:00) blir då ungdomarnas sömnlängd begränsad och gör att många ungdomar inte får tillräckligt med sömn.

Nationellt centrum för suicidforskning vid Karolinska Institutet undersökte sambandet mellan sömn och psykisk ohälsa bland högstadieelever i Stockholm län. Studien fann att nästan hälften av eleverna sov mindre än de rekommenderade åtta timmarna, och att både kort sömnlängd och dålig sömnkvalitet var kopplade till en ökad risk för depression. Mindre sömn under skoldagar och sämre sömnkvalitet visade sig också ha en direkt koppling till suicidtankar.¹

¹ Nationellt centrum för suicidforskning och prevention (Faktablad) - Sömnbrist kopplat till depression och suicidtankar bland ungdomar

Borås Stad deltar i en nationell forskningsstudie av sömnforskare vid Jönköpings Universitet där elever i årskurs 8–9 på Engelbrektsskolan får en timmes senare skolstart för att undersöka effekterna på sömn, psykisk hälsa och skolprestationer. Projektet startade under läsåret 2024/2025 och syftar till att bekräfta internationella studiers resultat om att en senare skolstart leder till mer sömn och förbättrar det psykiska välbefinnandet och skolprestationerna hos tonåringar. För att säkerställa jämförbara resultat fungerar en annan skola i Borås som kontrollskola. I dagsläget utvärderas projektet som kommer fortgå till och med 2027. Utvärderingen av projektets första år förväntas publiceras omkring mars 2026. Denna utvärdering den första som genomförs i Sverige av en senare skolstart. I utvärderingen ingår deltagande elever, vårdnadshavare samt skolpersonal.²

I Stockholms län genomfördes en studie som undersökte hur skolor och elever ser på senare skolstart. Syftet var att identifiera hur skolstartstider hanteras idag och vilka attityder som finns till att börja skoldagen senare. I studien deltog rektorer och elever från sju högstadie- och gymnasieskolor. Studien visar att både rektorer och elever är intresserade av åtgärder som kan förbättra ungas sömn och välmående, inklusive senare skolstart. En central faktor som studien belyser är undervisningstimmar i timplanen som är utgångspunkten i planeringen av skolans start och sluttid.

Även om rektorer ser potentiella fördelar, som minskad frånvaro och ökad koncentration, beskrivs utmaningar kopplade till de organisatoriska och praktiska förändringar som skulle krävas när det bland annat kommer till schemaläggning av undervisningstider, personalresurser samt lokaler vid en senare skolstart. Även senare sluttider samt motstånd från både lärare och vårdnadshavare identifierades som risker med en senare skolstart. Eleverna är generellt positiva till att börja senare, men betonar också vikten av att bibehålla tid för fritidsaktiviteter efter skolan. Resultatet från studien betonar betydelse av ytterligare forskning i svensk kontext som utvärderar effekterna av en senare skolstart. Samt betydelsen av stärkt samarbete mellan skolan och andra samhällsaktörer – till exempel vårdnadshavare, kollektivtrafiken och fritidsverksamheter.³

Frågan om senare skolstart har tidigare belysts utifrån ett kollektivtrafikperspektiv i rapport av Nationellt Kunskapscentrum för Kollektivtrafik, via en intervjustudie med aktörer som varit med i införande av utspridda skolsstartstider i kollektivresandet. Studien visade, inom de sex studerande fallen, att senare skolstartstider bidrog till minskade kostnader för kollektivtrafiken och skolskjuts. Några utmaningar som identifierades kopplades till implementeringsfasen och samarbetet mellan skolan och kollektivtrafikmyndigheterna samt hinder i befintliga trafikavtal. Andra identifierade utmaningar som kunde relateras till skolans verksamhet var schemaläggning och tillgång till lokaler, ökade måltidskostnader i samband med senare skolstart samt planering utifrån elevernas fritidsaktiviteter efter skoltid. Ingen av de aktörer som intervjuades i de sex fallen hade gjort någon formell utvärdering gällande effekten av utspridda skolstartstider på elevers skolprestation och sömnvanor.⁴

² Jönköpings Universitet (2024) sömnforskare utvärderar senare skolstart, SVT Nyheter (2024) - Skola inför sovmorgon för eleverna

³ Lemke, T, Genomförbarhet av senarelagda skolstartstider i högstadie- och gymnasieskolor i Stockholms län. Nationellt centrum för suicidforskning och prevention, Karolinska Institutet och Region Stockholm; 2025.

⁴ Eriksson EL, Lidestam H, Lena. Att lyckas med införande av utspridda skolstartstider - Minska reseefterfrågan i rusningstid. Lund: K2, Nationellt kunskapscentrum för kollektivtrafik; 2024

Inom Västra Götaland är det Västra Götalandsregionen via Västtrafik som ansvarar för kollektivtrafiken och tillhandahåller skolkort för elever inom regionen. I dagsläget får samtliga elever som är skrivna i Göteborg ett skolkort till kollektivtrafiken. Skolskjuts anordnas för de elever som av olika skäl inte kan nyttja kollektivtrafiken. I dessa fall tillämpar staden både intern och extern leverantör. Statsbyggnadsförvaltningen ansvarar för trafikplaneringen inom staden och både planerar och följer upp kollektivtrafikresenärernas resor med kollektivtrafiken tillsammans med Västtrafik.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen tillstyrker förslaget om att utreda möjligheten att senarelägga skolstarten (tidigast klockan 9) för högstadiel elever. Förvaltningen anser att det är motiverat utifrån att det finns studier som pekar på att det finns fördelar med en senare skolstart som förbättrar både det psykiska välbefinnandet och skolprestationerna bland tonåringarna. Däremot finns det andra områden, utöver effekter på elevernas skolresultat och som behöver undersökas i en eventuell utredning.

Rektor ansvarar för den inre organisationen på sin enhet vilket innebär att det är rektor på respektive skola som ansvarar för att elever ska få den garanterade undervisningstiden i ämnena som utgår från timplanen. Inom denna del ingår ansvar för schemaläggning av elevernas och lärarnas undervisningstid. En senare skolstart kan även innebära att undervisningen behöver pågå längre under en dag vilket till exempel kan påverka elevernas fritidsaktiviteter och familjesituation på ett negativt sätt. Utifrån ett elevperspektiv är även detta en del som behöver undersökas mer djupgående vid en eventuell utredning.

Grundskoleförvaltningen anser dock att det inte faller inom nämndens ansvarsområde att analysera effekterna på kollektivtrafikens belastning, då detta inte är en del av verksamhetsuppdraget. Däremot bedömer förvaltningen att en samverkan med berörda aktörer i ärendet behöver ske vid en eventuell utredning om en senare skolstart.

Protokollsutdrag skickas till

stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se (diarienummer SLK-2025-00943)

Maria Andersson

Helena Sjöberg

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Planering och utveckling

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2026-01-20

§ 10 Ärendenummer UBF-2025-01863

Yttrande avseende Motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg

Beslut

I utbildningsnämnden

1. Att avstyrka motionens förslag.
2. Att översända förvaltningens tjänsteutlåtande som remissvar till stadsledningskontoret.

Handling/ar

1. Tjänsteutlåtande med bilaga: Motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg
2. Yrkande från (M) (D) med instämmande av (KD) daterat 2026-01-20

Yrkanden

Hakan Önal (M), Camilla Harrysson (D) yrkar, med instämmande från (KD), yrkar att utbildningsnämnden tillstyrker motionen.

Linda von Corswant (MP), Pär Gustafsson (L), Jan Hermfeldt (SD) yrkar bifall till tjänsteutlåtandet.

Propositionsordning

Ordförande ställer de två förslagen mot varandra och finner att utbildningsnämnden fattar beslut enligt tjänsteutlåtandet.

Votering begärs och ska genomföras.

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2026-01-20

Omröstning

Godkänd voteringsproposition:

JA för bifall till tjänsteutlåtandet

NEJ för bifall till motion från Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg

Joacim Byvik (V), Oscar Linde Svedestad (S), Pija Ekström (S), Pär Gustafsson (L), Jan Hermfeldt (SD), Linda von Corswant (MP) och Parisa Rezaeivar (S) röstar Ja (7)

Hakan Önal M och Camilla Harrysson D röstar nej (2)

Ordförande konstaterar att utbildningsnämnden fattar beslut att bifalla tjänsteutlåtandet.

Reservation

Hakan Önal (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Yrkande

M, D och med instämmande av KD

2026-01-20

Motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) angående senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg.

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden tillstyrker motionen.

Yrkandet

Elevhälsa, trygghet i kollektivtrafiken, minskad trängsel och förbättrade studieresultat väger tungt och motiverar att staden tar forskningen på allvar och går vidare med det uppdrag som motionen föreslår.

Förvaltningen lyfter flera organisatoriska och schematekniska utmaningar, men dessa utgör i sig starka skäl för att genomföra en grundlig utredning. Förvaltningens yttrande bemöter motionen som om förslaget innebär ett direkt genomförande. Det är felaktigt. Motionen föreslår ett **utredningsuppdrag**, där samtliga berörda aspekter som organisatoriska, ekonomiska, trafikrelaterade och pedagogiska ska analyseras.

Den samlade internationella forskningen visar att senare skolstart kan leda till:

- längre sömn
- minskad stress
- förbättrad psykisk hälsa
- färre sena ankomster
- bättre studieresultat

Förvaltningen medger att dessa effekter finns belagda i internationella studier, men menar att det saknas svensk evidens. Här vill vi understryka att:

- svensk forskning pågår, med preliminära resultat redan 2026,
- Göteborg bör ligga i framkant och inte vänta på andra kommuner,
- en utredning kan integrera både svensk och internationell forskning för att ge ett balanserat beslutsunderlag.

När elevernas välmående och prestation förbättras gynnas hela utbildningssystemet.

Göteborgs morgontrafik har nått bristningsgränsen. En senarelagd skolstart kan avlasta kollektivtrafiken under rusningstrafik. Förvaltningen berör denna fråga endast översiktligt. Trygghet och tillgänglighet i kollektivtrafiken är centrala kommunala ansvarsområden och utgör starka skäl att utreda möjligheten att fördela resandet över morgontimmarna.

Staden behöver ett modernt och elevcentrerat beslutsunderlag. Att skolstartstider varierar redan idag visar att systemet redan är flexibelt. Det som saknas är:

- en sammanhållen analys,
- en genomgång av konsekvenser för elevhälsan och studieresultaten,
- en helhetsbild av trafikpåverkan,
- samt en utvärdering av schematekniska möjligheter.

Vi anser inte att förvaltningens skäl att avstyrka motionen är tillräckliga. Tvärtom visar tjänsteutlåtandet på behovet av en ordentlig utredning.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-01-08

Ärendenummer UBF-2025-01863

Handläggare: Katarina Högfeldt

Telefon: 031-367 00 36

E-post: katarina.hogfeldt@educ.goteborg.se

Yttrande över motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg (SLK-2025-00943)

Förslag till beslut

I utbildningsnämnden

1. Att avstyrka motionens förslag.
2. Att översända förvaltningens tjänsteutlåtande som remissvar till Stadsledningskontoret.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har överlämnat en motion från Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) till utbildningsnämnden för yttrande. Motionen föreslår att grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att i samverkan med Västtrafik utreda möjligheten att senarelägga skolstarten för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg. I uppdraget skall även en utredning ingå som skall inkludera en analys av effekterna på kollektivtrafikens belastning och elevernas skolresultat.

Förvaltningen ser stora utmaningar kopplat till organisatoriska, praktiska och ekonomiska aspekter vid en generell senareläggning av skolstart för gymnasieskolans elever som behöver belysas innan ett beslut fattas om att utreda frågan. Flera viktiga parametrar behöva beaktas, både ur elevperspektiv och verksamhetsperspektiv. För elever med stort omsorgsbehov, elever med lång resväg till och från skolan, elever på elitidrottsutbildningar, elever som läser modersmål, omläsningskurser eller grundskoleämnen, samt alla elevers möjlighet till fritidsaktiviteter och skolarbete på kvällstid finns utmaningar i och med senarelagd skolstart och därmed senarelagd sluttid. Gymnasieskolan utformande med elevers rätt att välja kursutformning, utbildningsinnehåll och inriktning kräver flexibla tider med både tidiga och sena start- samt sluttider såsom det är organiserat i dagsläget. Vidare ur verksamhets- och ekonomiperspektivet har stora ekonomiska investeringar gjorts där verkstäder, specialsalar och fordon riskerar att stå oanvända delar av dagen. I dagsläget är det utmanade att schematekniskt få tider att räcka till i verkstäder och specialsalar. Lärares arbetstider och mötestider bör också beaktas i frågan.

Förvaltningen föreslår nämnden att avstyrka motionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utbildningsförvaltningen bedömer att en senarelagd skolstart får ekonomiska konsekvenser för bland annat nyttjande av fordon, verkstäder och specialsalar som krävt stora investeringar och som redan är hårt belastade schematekniskt.

Bedömning ur ekologisk dimension

Den ekologiska dimensionen kan belysas ur aspekten på hur kollektivtrafikens belastning påverkas.

Bedömning ur social dimension

En senarelagd skolstart riskerar att påverka de elever negativt som har ett stort omsorgsbehov, elever med lång resväg till och från skolan, elever på elitidrottsutbildningar, elever som läser modersmål, omläsningskurser eller grundskoleämnen, samt alla elevers möjlighet till fritidsaktiviteter och skolarbete på kvällstid. Flexibla start- och sluttider möjliggör elevers rätt att välja kursutformning, utbildningsinnehåll och inriktning. Lärares arbetstider och möjligheten för gemensamma möten riskerar att försvåras vid en senarelagd skolstart.

Det finns internationella studier som visat att en senarelagd skolstart kan ha positiva effekter på ungdomars välmående och skolprestationer. I nuläget finns ingen färdig studie i frågan ur en svensk kontext och för gymnasieskolans elever. Alla elevers välmående och behov bör beaktas i en sådan undersökning. Flera viktiga parametrar bör beaktas, både ur elev-, lärar- och verksamhetsperspektiv.

Samverkan

Förvaltningens samverkansgrupp 2026-01-12.

Bilagor

Motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg, handling 2025 nr 173.

Ärendet

Utbildningsnämnden har att ta ställning till motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg, handling 2025 nr 173.

Utbildningsnämndens yttrande ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast 2026-01-31.

Beskrivning av ärendet

Motionärerna Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) menar att Göteborgs morgontrafik har nått bristningsgränsen på grund av ett kollektivtrafiksystem som inte håller måttet. Motionärerna lyfter att en konkret och genomförbar lösning är att senarelägga skolstarten för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg.

Motionärerna menar att en senareläggning av skolstarten kan avlasta kollektivtrafiken under de mest intensiva morgontimmarna och minska trängseln, vilket ökar tryggheten och minskar stress för elever och kollektivtrafikanter, samt ge ungdomar bättre förutsättningar för lärande genom anpassning till deras naturliga dygnsrytm samt skapa en mer hållbar och trygg skolmiljö där både fysisk och psykisk hälsa främjas.

Kommunfullmäktige föreslås därför att besluta att:

Grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att i samverkan med Västtrafik utreda möjligheten att senarelägga skolstarten (tidigast kl. 09.00) för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg. I uppdraget skall även en utredning ingå som skall inkludera en analys av effekterna på kollektivtrafikens belastning och elevernas skolresultat.

Motionärerna skriver att en senare skolstart går i linje med att ungdomar efter puberteten helt biologiskt får en förändrad dygnsrytm och därmed blir tröttare senare på kvällen och alerta senare på morgonen och de hänvisar till internationella studier som visat att när skolstarten skjuts fram en timme så sover eleverna i snitt 45 minuter längre, vilket gett resultat som bättre betyg, bättre mående och minskad stress.

Eftersom internationella studier, främst från USA, har visat att en extra timmes sömn genererar mer sömn och förbättrar både det psykiska välbefinnandet och skolprestationerna hos tonåringar hoppas nu forskare på att kunna bekräfta dessa fynd i en svensk kontext. Hälsohögskolan vid Jönköping University genomför en studie, där bland annat en högstadieskola i Borås Stad ingår, med syftet att undersöka hur en senare skolstart påverkar elevers sömn, psykiska hälsa och kognitiva funktioner. De första resultaten kommer att presenteras i mars 2026.

Forskare på Nationellt centrum för suicidforskning och prevention (NASP) vid Karolinska Institutet och inom Stockholms länssjukvårdsområde har, i samarbete med Stockholm stads utbildningsförvaltning, påbörjat en förstudie vid tre gymnasieskolor i Stockholms län. Studiens syfte är att utvärdera effekten av en senare skolstart på ungdomars sömn, samt utvärdera effekter på andra utvecklingsmått, såsom psykisk hälsa, levnadsvanor och lärande. Utvalda klasser vid de deltagande skolorna har sedan början av innevarande läsår 2025/26 infört senare skolstartstider vid tidigast kl. 09:00. Klasserna jämförs med referensklasser som har sina ordinarie scheman.

Utbildningsförvaltningens bedömning

Utbildningsförvaltningen förstår motionens syfte och intentioner men vill peka på flera aspekter som kan försvåra både en utredning och ett genomförande av en senarelagd skolstart, som förvaltningen menar behöver belysas innan ett beslut fattas om att utreda frågan. Dessa skiljer sig till stora delar åt mellan grund- och gymnasieskola. Elever i grundskolan går generellt i skola i sitt bostadsområde, medan de flesta elever i gymnasiet har resvägför att komma till undervisningen. Verksamheten inom gymnasieskolan har fler och andra aspekter att beakta än vad grundskolan har – exempelvis ett stort antal olika utbildningar med olika mål och innehåll. Eleverna har därtill stora möjligheter att göra olika inriktningsval, kursval osv vilket gör verksamheten mer komplex. Eleverna har också kommit längre i sin utbildning och ska förberedas för vidare studier och arbetsliv.

För det första bedömer förvaltningen att fler aspekter, ur ett elevperspektiv, än de som motionärerna hänvisar till, behöver lyftas fram. Några exempel;

- Det kan finnas aspekter att beakta kring barn och unga med stort omsorgsbehov. Att senarelägga skolstarten kan betyda att vårdnadshavare har hunnit lämna hemmet för förvärvsarbete och att den unge inte får det stöd som kan behövas för att komma i väg till skolan. Dessa familjer kan påverkas negativt av en senarelagd skolstart.
- En senarelagd skolstart innebär också att skoldagen blir förskjuten så att skolan slutar senare på eftermiddagen, vilket kan försvåra elevernas möjligheter att delta i fritidsaktiviteter. Eleverna har därtill skolarbete att göra på kvällarna som att förbereda sig inför prov och andra inlämningar.
- På gymnasieskolorna i Göteborg finns en stor andel elever från kringliggande kommuner i Göteborgsregionen, som har långa resvägar med tåg, bussar och färjor att hinna i tid till. En utredning om senarelagd skolstart skulle även behöva ta hänsyn till dessa elevers förutsättningar att starta och sluta skoldagen senare.
- Elitidrotts elevernas schema är dels beroende av möjligheten till tidig morgonträning, dels träning med klubbtag på eftermiddagen. Det är därmed inte möjligt att förskjuta skoldagen för dessa elever, och samtidigt kunna ge eleverna deras garanterade undervisningstid.
- Förvaltningen vill även påtala att cirka hälften av Göteborgseleverna finns inom fristående gymnasieskolors regi där Göteborgs stad inte har någon möjlighet att påverka elevernas skolstart.
- Flexibla skolstartstider för att möjliggöra kursval och utbildningsinnehåll för eleverna.

Förvaltningen ser även utmaningar kopplade till de organisatoriska och praktiska förändringar som skulle krävas i verksamheten. Det finns schematekniska utmaningar redan idag vad gäller undervisningssalar och lärares undervisningstid. Främst specialsalar och verkstäder är hårt belastade av undervisning inom gymnasie- och vuxenutbildningen. Dessa lokaler nyttjas i dagsläget mellan klockan 07:30-17:00, i vissa fall fram till kl 19.30. Förvaltningen ser att en senarelagd skolstart skulle innebära ytterligare svårigheter att lösa tillgången till denna typ av undervisningslokaler. Om salarna inte kan nyttjas innan kl 09.00 behöver undervisning ske senare på eftermiddagarna i stället. Idrottshallar är uppbokade av föreningslivet under eftermiddagar och kvällar, vilket gör det nödvändigt för skolorna att använda hallarna från kl 08.00 för att kunna bedriva den undervisning eleverna har rätt till.

Stora investeringar är gjorda vad gäller verktyg, maskiner, lastbilar, grävmaskiner samt andra tunga fordon. Att inte nyttja dessa under del av dagen ses som resursslöseri. I nuläget är nyttjandet av dessa maximalt under den schemalagda tiden mellan 7.30 och sen eftermiddag/kväll.

I dagsläget ser scheman olika ut vid olika program och för olika klasser, utifrån verksamheternas olika planeringsförutsättningar och elevernas behov.

Gymnasieskolans yrkesutbildningar (nationella yrkesprogram, introduktionsprogram med yrkesinriktning samt anpassade gymnasieskolans yrkesprogram) ger möjlighet för eleverna att söka en anställning direkt efter genomförda studier. Eleverna har i olika utsträckning praktik och arbetsplatsförlagt lärande (APL). Merparten av de yrken och arbetsplatser som eleverna utbildas mot och har sin praktik eller APL hos startar arbetsdagen klockan 07.00 eller 08.00, ibland ännu tidigare. Det är endast serviceyrken eller skiftgång som kan starta sina arbetsdagar senare. Uppdraget för gymnasieskolan är att utbilda ungdomar för kommande arbetsliv. Förvaltningens bedömning är att en senarelagd skolstart för elever på yrkesprogram inte skulle hjälpa eleverna att anpassa sig till yrkeslivets förväntningar och förutsättningar.

På de högskoleförberedande programmen kan elevernas scheman se lite olika ut, beroende på lokalförutsättningar och annat. Förvaltningen har tagit fram samtliga schemaposter för att se hur starttiderna är fördelade i dagsläget (dvs när den tidigaste schemaposten inträffar under dagen). 38 procent av de första schemaposterna på de högskoleförberedande programmen inträffar kl 08.00-08.25, 6 procent kl 08.30-08.55 och 56 procent kl 09.00 eller senare. Det behöver inte betyda att merparten av eleverna startar kl 09.00 eller senare varje dag, men att merparten av de tidigaste lektionerna startar kl 09.00 eller senare. Exempelvis kan eleven starta kl 08.00 vissa morgnar, för att en viss lektionssal eller idrottshall behöver nyttjas över hela dagen, men någon annan dag startar eleven senare.

På introduktionsprogrammen (IM) kan elevernas scheman också se lite olika ut, framför allt beroende på vilka ämnen eleven läser. 27 procent av schemaposterna på IM inträffar kl 08.00-08.25, 33 procent kl 08.30-08.55 och 39 procent kl 09.00 eller senare.

Valbara kurser och omläsningskurser ligger oftast först eller sist på dagen, eftersom skolor och skolenheter ofta samverkar för att kunna erbjuda dem, och har enats om att lägga dem inom samma schemablock. Skolorna vill inte heller skapa håltimmar mitt på dagen för de elever som inte läser just de kurserna. Skulle skolstarten inte kunna ske kl 08.00 för sådana kurser skulle de med denna logik hamna sent på eftermiddagen. Kurser i modersmål ligger redan idag sent på eftermiddagen för att eleverna ska kunna följa sitt ordinarie schema, och sedan ta sig till modersmålsundervisningen. Vid en förskjutning av skoldagen skulle just dessa elever kunna drabbas särskilt.

Förvaltningen föreslår nämnden att avstyrka motionen.

Tomas Berndtsson

Paula Palmdahl

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef

§ 773 Ärendenummer SBF-2025-01085

Svar på motion om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever

Beslut

I stadsbyggnadsnämnden:

1. Motionen om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever tillstyrks
2. Tjänsteutlåtandet översänds till stadsledningskontoret som yttrande över motionen

Skäl till beslut

Nämnden beslutar i enlighet med de skäl som anges i förvaltningens tjänsteutlåtande.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2025-11-17, med bilaga.

Beslutsgång

Ordföranden föreslår att nämnden ska besluta att bifalla tjänsteutlåtandet och finner att nämnden beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-11-17

SBN 2025-12-16

Diarienummer SBF-2025-01085

Handläggare

Felicia Gauffin Jatta

Telefon: 031-368 16 73

E-post:

Felicia.gauffin.jatta@stadsbyggnad.goteborg.se

Svar på motion om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever

Förslag till beslut

I stadsbyggnadsnämnden

1. Motionen om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever tillstyrks
2. Tjänsteutlåtandet översänds till stadsledningskontoret som yttrande över motionen

Sammanfattning

Stadsbyggnadsförvaltningen har mottagit en remiss avseende en motion från Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart (tidigaste klockan 09:00) för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg. Motionärerna framhåller att en senare skolstart kan ge ungdomar bättre förutsättningar för lärande och hälsa samt bidra till att avlasta kollektivtrafiken under de mest belastade morgontimmarna. De beskriver en morgontrafik där bussar ofta är fullsatta och resenärer lämnas kvar på hållplatser, vilket skapar förseningar, stress och otrygghet. En senarelagd skolstart bedöms kunna jämna ut resandet över dagen och därigenom minska trycket på både kollektivtrafik och vägnät.

Stadsbyggnadsnämnden har fått motionen för besvarande och svarar utifrån ett trafikalt perspektiv. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att en mer omfattande kartläggning av specifikt högstadie- och gymnasieelevers resmönster krävs för att kunna bedöma effekterna av en senarelagd skolstart. Förvaltningen ställer sig positiv till motionens intentioner men anser att förvaltningen bör ges en tydligare och mer aktiv roll i det eventuella arbetet med att analysera och bedöma de trafikala konsekvenserna av förslaget.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Om stadsbyggnadsförvaltningen får uppdraget att delta i en utredning som inkluderar en analys av motionens effekter på kollektivtrafikens belastning kommer det kräva personella resurser från förvaltningen samt tekniska förutsättningar. Beroende av utredningens djup kan det innebära en kostnad för inköp av data mellan 50 000 och 200 000 kronor.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förutsatt att förslaget frigör kapacitet och att resandet blir mer utjämnat över morgonens mest hektiska timmar så kan det hållbara resandet öka. Därmed är Göteborgs stad närmare att nå målet om ett ökat hållbart resande.

Bedömning ur social dimension

Att resa med kollektivtrafik är ett av hållbara färdmedel för att förflytta sig. Om fler unga väljer att gå och cykla till skolan, kan effekten vara positiv för både barns hälsa och för prestationen i skolan. Möjligheten att resa aktivt ser dock olika ut för högstadie- och gymnasieelever vilket behöver beaktas. En senarelagd skolstart kan medföra att skoldagen avslutas senare, vilket i sin tur kan påverka elevernas möjligheter att delta i fritidsaktiviteter och upprätthålla sociala relationer utanför skolan, vilket också bör beaktas.

Bilagor

1. Motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) angående senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden har ombetts yttra sig över en motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) angående senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg. Yttrandet ska lämnas till Stadsledningskontoret senast den 31 januari 2026.

Beskrivning av ärendet

I motionen beskrivs en situation med överbelastad morgontrafik, där bussar ofta är fullsatta och resenärer ibland lämnas kvar på hållplatser. Detta bedöms leda till förseningar, otrygghet och ökad stress bland kollektivtrafikens användare. Motionärerna framhåller behovet av nya lösningar för att avlasta morgontrafiken och menar att en senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever kan bidra till detta. Genom att sprida ut resandet över en längre tidsperiod skulle kollektivtrafikens belastning under de mest intensiva morgontimmarna kunna minska. Motionärerna uppger att en sådan förändring bedöms även kunna reducera trycket på vägnätet och därmed minska risken för trafikrelaterade förseningar under morgonens högtrafik.

Motionen har skickats till stadsbyggnadsnämnden för kännedom och eventuellt yttrande samt till stadsmiljönämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden och ungdomsfullmäktige för yttrande.

Bakgrund och pågående planeringsarbete

Frågan om kollektivtrafikens kapacitet har behandlats i flera tidigare sammanhang. Kommunfullmäktige antog år 2018 *Målbild Koll2035*. Målbilden togs fram i samverkan mellan Västra Götalandsregionen, Göteborgs Stad, Mölndals Stad och Partille kommun som utgör en gemensam inriktning för utvecklingen av kollektivtrafikens stomnät i kommunerna. Syftet med *Målbild Koll2035* är att skapa en hållbar, effektiv och attraktiv kollektivtrafik genom bland annat kapacitetsökningar. Målbilden fastslår att resandekapaciteten inom kollektivtrafiksystemet i huvudsak är god, med undantag för högtrafik under morgon- och eftermiddagstid. Under morgontimmarna uppvisas den högsta belastningen mellan klockan 07.00 och 09.00. Eftermiddagstrafiken uppvisar ett mer utdraget resandemönster mellan cirka klockan 14.00 och 18.00, med högsta belastning mellan klockan 16.00 och 18.00.

Enligt den årliga *Trafik- och resandeutvecklingsrapporten* genomfördes cirka 29 procent av alla resor i Göteborg med kollektivtrafik under 2024, hur stor andel av det totala resande i kollektivtrafiken som utgörs av högstadie- och gymnasieelever vet stadsbyggnadsförvaltningen inte. Målet för år 2035 är att 36 procent av alla resor ska ske med kollektivtrafik, vilket innebär ytterligare belastning på systemet och ett ökat behov av kapacitet. Arbetet med att anpassa spårvägsnätet för 45 meter långa spårvagnar pågår. I målbildens handlingsplan för 2025-2028, som avtogs av kommunfullmäktige 2025-05-22 §280 ingår även en utredning att undersöka möjligheterna att öka kapaciteten i kollektivtrafiken genom så kallade steg 1 eller 2 åtgärder enligt fyrstegsprincipen¹. Motionens intention om att öka kollektivtrafikens kapacitet ingår i handlingsplanens

¹ Fyrstegsprincipen är en metod för att planera och analysera åtgärder i transportsystemet, med syftet att hushålla med resurser och uppnå hållbarhet. Steg 1 innebär åtgärder som påverkar transportbehovet och valet av färdssätt, steg 2 åtgärder som effektiviserar användningen av befintlig infrastruktur, steg 3 bygga om och steg 4 bygga nytt.

planerade utredning. Utredningen ska planeras, genomföras och finansieras av målbildens kommunala aktörer samt Västtrafik.

Begränsat kunskapsunderlag om högstadie- och gymnasieelevers resvanor

Även barns mobilitet har tidigare utretts av stadsbyggnadsförvaltningen, dock med fokus på elever i grundskolan. I dessa studier framkom att högstadieelever i stor utsträckning reser kollektivt till skolan. Statistiken visar att ungefär 50 procent av eleverna på högstadiet reser kollektivt till skolan, där avstånd är den viktigaste faktorn för val av färdmedel. Undersökningen visade även att elever som går i fristående skolor tenderar att ha längre resvägar än elever i kommunala skolor, och därmed nyttjar kollektivtrafiken mer frekvent. En av anledningarna till det stora resandet bland högstadieelever går även att härleda till det fria skolkortet i kollektivtrafiken. Motionens huvudfokus ligger på kollektivtrafik, men att senarelägga skolstarten tenderar att påverka resvanor till och från skolan samt bilresor kopplade till lämning och hämtning. Exakt vilken effekt som förslaget skulle tänkas ha på lämning och hämtning, och val av färdmedel är svår att fastställa. Stadsbyggnadsförvaltningen vet utifrån undersökningen om barns mobilitet är att ungefär 26 procent av tillfrågade högstadieelever går till skolan under vinterhalvåret, medan ungefär 2 procent cyklar och 8 procent får skjuts med privat bil.

Tillgången till information om hur gymnasieelever påverkar kollektivtrafikens kapacitet är för närvarande begränsad och någon sådan kartläggning genomförs i dagsläget inte inom stadsbyggnadsförvaltningen. Enligt Statistiska centralbyrån utgör personer i åldern 13–19 år cirka sju procent av Göteborgs befolkning, vilket innebär att denna målgrupp utgör en relativt liten andel av befolkningen. Högstadie- och gymnasieelever kan antas resa frekvent med kollektivtrafik, men det är ändå osäkert hur stor andel av resandet högstadie- och gymnasieelever står för och därmed om en senarelagd skolstart skulle ge en märkbar minskning av trängseln. Vid en eventuell framtida utredning av effekterna av en senarelagd skolstart bör förvaltningen därför ges i uppdrag att systematiskt kartlägga och analysera både högstadie- och gymnasieelevers resvanor samt hur deras resor fördelar sig i kollektivtrafiknätet. Om skolstarten senareläggs bör även elevernas påverkan på eftermiddagstrafiken särskilt belysas. Det är inte självklart att en spridning av elevers skolstartstider leder till en tydlig eller mätbar effekt på övriga resenärers upplevelser av trängsel.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att frågan om att öka kapaciteten inom kollektivtrafiken är av strategisk och central betydelse. En högre kollektivtrafikkapacitet är en förutsättning för att fler göteborgare ska kunna resa hållbart och för att stadens planerade stadsutveckling ska kunna genomföras. Förvaltningen anser därför att kapacitetsfrågan bör prioriteras i stadens och regionens planering av transportsystemet.

Arbetet med att utveckla kollektivtrafikens kapacitet och effektivitet bedrivs redan inom ramen för *Målbild Koll2035*. Förvaltningen bedömer att frågan om skolstartstider ligger i linje med målbilden och kan integreras i dess pågående planeringsarbete. Ett genomförande av den föreslagna utredningen om en senarelagd skolstart är dock beroende av nära samverkan med förvaltningens samarbetspartners inom *Målbild Koll2035*, särskilt Västtrafik och Västra Götalandsregionen, samt grundskoleförvaltningen och utbildningsförvaltningen för att belysa frågor som stadsbyggnadsförvaltningen inte själv har rådighet över.

I den aktuella motionen föreslås att grundskolenämnden och utbildningsnämnden, i samverkan med Västtrafik, ska utreda möjligheten att senarelägga skolstarten. Stadsbyggnadsförvaltningen är positiv till att en sådan utredning genomförs, men bedömer att förvaltningen bör ges en tydlig och aktiv roll i arbetet. Förvaltningens medverkan är nödvändig för att säkerställa att de trafikala konsekvenserna och den potentiella nyttan av förändrade skolstartstider analyseras ur ett helhetsperspektiv. Detta innebär att kollektivtrafikens kapacitet, resmönster och stadens långsiktiga utvecklingsmål vägs samman på ett samordnat sätt.

Henrik Kant

Jenny Adler

Stadsbyggnadsdirektör

Avdelningschef Strategi och taktik

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2025-12-19

§ 267 Ärendenummer SMF-2025-01580

Yttrande över motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg

Beslut

1. Stadsmiljönämnden tillstyrker motionen från Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om att utreda möjligheten att senarelägga skolstarten, tidigast kl 09:00, för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg.
2. Stadsmiljönämnden överlämnar stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som stadsmiljönämndens eget yttrande.

Handlingar

Stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande med tillhörande bilaga:

- Motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg

Yrkanden

Toni Orsulic (M) och Karin Pleijel (MP) yrkar bifall till stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande.

Propositionsordning

Ordföranden finner att det endast finns ett förslag till beslut, nämligen yrkande om att bifalla stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande och finner bifall.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-11-12

Ärendenummer SMF-2025-01580

Handläggare

Sabina Cagner Thelin

Telefon: 031-368 48 24

E-post: sabina.cagner.thelin@stadsmiljo.goteborg.se

Yttrande över motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg

Förslag till beslut

1. Stadsmiljönämnden tillstyrker motionen från Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om att utreda möjligheten att senarelägga skolstarten, tidigast kl 09:00, för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg.
2. Stadsmiljönämnden översänder stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som stadsmiljönämndens eget yttrande.

Sammanfattning

Stadsmiljönämnden har mottagit en remiss beträffande en motion i kommunfullmäktige. Nämndens svar på remissen ska ha inkommit till stadsledningskontoret senast 2026-01-31.

Motionen lyfter behovet av att minska trängseln i Göteborgs kollektivtrafik under högratiken på morgonen genom att föreslå en senarelagd skolstart för att sprida ut resandet och därmed minska belastningen under rusningstid.

Stadsmiljöförvaltningens utredning visar att en senare skolstart kan bidra till minskad belastning i högratiken på morgonen, ökad punktlighet och effektivare användning av fordonsresurser inom Serviceresor. Detta bedöms leda till förbättrad leveranskvalitet, färre förseningar och en mer kostnadseffektiv verksamhet.

En jämnare fördelning av trafiken över morgontimmarna möjliggör fler resor inom den upphandlade trafiken, vilket sänker kostnaden per resa och bidrar till en mer stabil planering. Minskade trafiktappar kan även leda till effektivare fordonsanvändning med lägre energiförbrukning och mindre klimatpåverkan. Förslaget bedöms dessutom kunna bidra till ökad trygghet, bättre tillgänglighet och förbättrad punktlighet, vilket skapar bättre förutsättningar för elevernas vardag.

Förvaltningen konstaterar att det finns en viss risk för nya trafiktoppar på eftermiddagen, men dessa bedöms som begränsade i förhållande till de positiva effekterna. Samverkan med berörda aktörer bedöms nödvändig vid en eventuell vidare utredning, särskilt i frågor som rör skolans verksamhet.

Sammantaget bedöms förslaget vara en i huvudsak positiv förändring ur trafik-, planerings- och ekonomiskt perspektiv och förvaltningen ser att de förväntade vinsterna överväger de identifierade riskerna.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En mer utspridd trafik över morgonen ger möjlighet att utföra fler resor inom den upphandlade trafiken, vilket sänker kostnaden per resa. En jämnare trafikfördelning minskar också risken för förseningar, vilket i sin tur medför färre viten och förbättrad leverans. De ekonomiska effekterna bedöms vara positiva på både kort och lång sikt, genom effektivare resursanvändning, förbättrad leveranskvalitet och förbättrad planeringsstabilitet.

Bedömning ur ekologisk dimension

En minskning av trafiktoppar i morgontrafiken kan ge viss positiv effekt på energianvändning och klimatpåverkan, genom jämnare trafikflöde och minskad tomkörning. En effektivare användning av fordon bidrar till minskad miljöpåverkan och ett mer resurseffektivt trafikupplägg per resa.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen bedömer att förslaget om senare skolstart sammantaget kan bidra till förbättrad social hållbarhet genom ökad punktlighet, trygghet och tillgänglighet inom Serviceresor.

Ökad punktlighet och minskade förseningar på genomförd skolresa kan också bidra till bättre förutsättningar för eleverna och kan ha positiv betydelse för koncentration och studieresultat.

Beskrivning av ärendet

Stadsmiljönämnden ska besvara en motion från kommunfullmäktige angående senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg. Nämndens yttrande över motionen ska ha inkommit kommunfullmäktige senast 2026-01-31.

Stadsledningskontoret har översänt en remiss till stadsmiljönämnden och begärt eventuella yttranden över en motion från Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M). I uppdraget ingår att utreda och analysera effekterna på kollektivtrafikens belastning och elevernas skolresultat.

Motionen har väckts mot bakgrund av den höga belastningen på Göteborgs kollektivtrafik under morgontimmarna. Motionärerna beskriver att överfulla bussar och förseningar skapar trängsel, stress och otrygghet för resenärer. En senarelagd skolstart föreslås som en åtgärd för att sprida ut resandet över tid och därigenom minska trycket på kollektivtrafiken under rusningstid.

Stadsmiljöförvaltningen har analyserat hur en sådan förändring kan påverka verksamheten.

Utöver trafikrelaterade effekter lyfter motionärerna även hälso- och utbildningsmässiga aspekter.

Stadsmiljöförvaltningen anser dock inte att det faller inom nämndens ansvarsområde att analysera effekterna på elevernas skolresultat, då detta inte är en del av verksamhetsuppdraget. Däremot bedömer förvaltningen att en samverkan med berörda aktörer i ärendet behöver ske vid eventuell utredning om en senare skolstart.

Bakgrund

Inom verksamhetsområdet Serviceresor genomförs dagligen ca 950 resor för skolresenärer 13 år och äldre under tidsintervallet 07:00-09:30. Den största belastningen för skolresor sker idag mellan kl. 07.20–08.10. Förvaltningen har genomfört en analys av hur en eventuell senareläggning av skolstarten skulle påverka trafikflödet, fordonsanvändningen och den operativa planeringen.

Utredning

Utredningen visar att en senareläggning av skolstarten skulle innebära att cirka hälften av morgonresorna förskjuts framåt i tid. Förvaltningens bedömning är att detta främst beror på att många elever går på korttidstillsyn innan skolstart och att denna rutin sannolikt kommer att kvarstå även om man förskjuter skolstarten. Förändringen medför ett större tidsmässigt spann för morgonens högt trafik för skolresor, med effekten att skolresors största belastning kan förväntas vara 08:20-09:20 i jämförelse med dagens 07:20-08:10.

En senare skolstart bedöms kunna bidra till en viss avlastning av morgonens högt trafik, särskilt under tidsfönstret runt kl. 07.00–08.00 då många skolresor sker idag. En jämnare fördelning av trafiken över morgontimmarna skapar förutsättningar för förbättrad punktlighet och minskad risk för förseningar i hela Serviceresors trafik. Genom att fordonsresurserna kan utnyttjas mer effektivt över en längre tidsperiod stärks möjligheterna till en mer robust och driftsäker verksamhet. En positiv effekt av en mer utspridd trafik är dessutom att fler resor kan utföras inom ramen för den fasta trafiken, vilket pressar ner kostnaden per resa.

Stadsmiljöförvaltningen ser särskilt att trafiken mellan kl. 07:30–08:15 är hårt belastad. En förskjutning av skoltiderna skulle kunna minska denna topp, vilket i sin tur ger positiv effekt på hela trafikutbudet, där förvaltningen får en möjlighet att använda fordonsgruppen på ett mer effektivt sätt. Därtill ökar möjligheterna för förvaltningen att säkerställa att rätt typ av fordon används för respektive resa. Detta stärker kvaliteten i utförandet, ökar punktligheten och minskar risken för förseningar, vilket förbättrar leveranskvaliteten och bidrar till färre förseningsviten.

En direkt följd av senare skolstart är att skoldagen kan förväntas avslutas senare på eftermiddagen. Eftermiddagens högt trafik är mer utspridd än på morgonen och förvaltningen utför färre resor hem från skolan på eftermiddagen än till skolan på morgonen. Hur en förskjutning av skoltiderna påverkar eftermiddagens trafikflöden är därför svårare att förutse. Det finns en viss risk för att nya toppar kan uppstå vid senare eftermiddagstider, men förvaltningens bedömning är att denna risk är begränsad.

Analys och resultat

Analysen visar att en senare skolstart kan:

- Minska belastningen under morgonens högtrafik (kl. 07.00–08.00).
Kan ge färre förseningar, i hela Serviceresors trafik, och i synnerhet för skolresorna.
- Effektivare användning av fordonsresurser.
Trafiken sprids ut över längre tid, vilket möjliggör för längre och färre fordonsgruppspass samt en mer effektiv trafikplanering hos trafikföretagen.
- Färre förseningsviten.
Ökad punktlighet och minskade förseningar leder till förbättrad leveranskvalitet och färre förseningsviten.
- Lägre kostnad per resa.
Fler resor kan genomföras inom den fasta trafiken, vilket effektiviserar ekonomin.

Utmaningar finns i form av:

- Risk för nya trafiktoppar i eftermiddagstrafiken.
Om senareläggningen av skolstarten påverkar till att skolan slutar senare på eftermiddagen kan det eventuellt bidra till att skapa nya trafiktoppar.
- Ökat antal separata resor.
Risk för att färre elever kan samåka med vårdnadshavare, vilket kan öka det totala antalet resor.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen tillstyrker förslaget om att utreda möjligheten att senarelägga skolstarten (tidigast kl 09:00) för högstadie- och gymnasieelever. Förvaltningen anser att det är motiverat utifrån de positiva effekter som bedöms kunna uppnås inom Serviceresors verksamhet vad gäller trafikflöde, planering och resursutnyttjande.

En senare skolstart bedöms vara en i huvudsak positiv förändring ur trafik-, planerings- och ekonomiskt perspektiv. Minskad belastning i högtrafiken, förbättrad punktlighet och ett mer effektivt nyttjande av fordonsresurserna bedöms stärka leveranssäkerheten för Serviceresor.

Förvaltningen konstaterar att det finns viss osäkerhet kopplad till hur en senare skolstart kan påverka eftermiddagens trafikmönster. En senare skolavslutning på eftermiddagen kan medföra risk för nya trafiktoppar, men denna bedöms vara begränsad. De potentiella vinsterna i form av förbättrad punktlighet, resursoptimering och kostnadseffektivitet bedöms överväga risken.

Stadsmiljöförvaltningen anser dock inte att det faller inom nämndens ansvarsområde att analysera effekterna på elevernas skolresultat, då detta inte är den del av verksamhetsuppdraget. Förvaltningen bedömer dock att samverkan med berörda aktörer i ärendet behöver ske vid eventuell utredning om en senare skolstart.

Jenny Olsson

Avdelningschef

Mobilitet och serviceresor

Anders Ramsby

Förvaltningsdirektör

Stadsmiljöförvaltningen

Ungdomsfullmäktiges remissvar till motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg.

Dnr SLK-2025-00943

Inledning

Ledamöter i ungdomsfullmäktige (UF) har tagit del av motionen och fått möjlighet att ge sina synpunkter som sammanfattats med stöd från UF:s kansli. Det var sex stycken ledamöter på plats under mötet 2025-11-19 när motionen diskuterades. De sammanfattade synpunkterna som finns i detta dokument har varit utskickade till alla 101 ledamöter och ersättare i UF för möjlighet att ge ytterligare synpunkter.

Olika tankar om sovmorgon

Vissa ledamöter är skeptiska till sovmorgon och ser inte hur det skulle påverka ungas psykiska hälsa på ett positivt sätt. Det lyfts att den problembild som finns med stress och psykisk ohälsa bland elever inte löser sig med sovmorgon, utan att det i stället ska satsas mer på bättre skolmat, fler elevhälsoteam, kuratorer och annan personal som kan jobba förebyggande. Det lyfts också att senare skolstart skulle kunna innebära att elever är uppe längre på kvällarna, så att sömnen ändå inte blir bättre.

Andra är positiva till förslag om sovmorgon och tror att det skulle vara positivt för elever, men att det i så fall är viktigt att hela skoldagen inte blir längre.

Risk att skoldagen förlängs

Flera ledamöter undrar hur senarelagd skolstart påverkar hela skoldagen. Många tycker att det är dåligt om skoldagen förlängs så att elever slutar senare. Att sluta senare skulle kunna innebära att elever missar fritidsaktiviteter och träffar sin familj och vänner mindre. Att sluta senare skulle också riskera att elever hamnar i rusningstrafik när många vuxna är på väg hem från jobbet på eftermiddagen, och att en senarelagd skolstart inte löser problemet med trängseln. Skolan skulle även kunna uppfattas som mer stressig om mer ska hinnas med på kortare tid om skoldagen kortas ner. Det lyfts också att det kan vara farligt och otryggt att ta sig hem senare.

Övrigt

- Ta inspiration från det experiment som genomförts med sovmorgon på en skola i Borås.
- Viktigt att utgå från vetenskap.
- Viktigt att göra en mer fördjupad utredning innan beslut fattas.
- Förslag att prova förslaget på några få skolor i Göteborg innan man bestämmer att detta ska gälla för alla kommunala skolor.
- Bra om enskilda skolor får bestämma själva.

Medskick om beslut fattas om att arbeta vidare med motionen:

- Bjud in unga så att ungas röster och ungas perspektiv blir en del av hela utredningen. Förslaget rör barn och unga, därför behöver vi få vara med i arbetet.
- Ungdomsfullmäktige vill bjudas in att vara med i utredningen.

Närvarande under mötet:

Waldemar Hedlund, Hisingen

Florence Laestadius, Hisingen

Jacob Rashad, Nordost

Josef Rashad, Nordost

Benjamin Sassenberg, Hisingen

Neo Garhed, Centrum